

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.26.2.2023

Pan
Michał Ratajczyk,
Dyrektor
Szkoły Podstawowej
im. prof. Józefa Zwierzyckiego
w Krobi
ul. prof. Józefa Zwierzyckiego 1
63-840 Krobia

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/082 – Organizacja i funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w województwie lubuskim,
wielkopolskim i zachodniopomorskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa im. Prof. Józefa Zwierzyckiego w Krobi, ul. Prof. Józefa Zwierzyckiego 1, 63-840 Krobia ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Michał Ratajczyk, Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Prof. Józefa Zwierzyckiego w Krobi, od 1 września 2017 r. ² (dalej: „Dyrektor szkoły” lub „Dyrektor”)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja nadzoru pedagogicznego. 2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 września 2021 r. do 31 sierpnia 2023 r. Dla realizacji celów kontroli mogą być wykorzystywane dowody sporządzone w latach wcześniejszych, związane z przedmiotem kontroli, a także dane statystyczne
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	1. Marcin Komorowicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/138/2023 z 24 sierpnia 2023 r. 2. Marek Rozwalka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/146/2023 z 13 września 2023 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Dalej: szkoła.

² Dalej: Dyrektor szkoły lub Dyrektor.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą szkoła posiadała odpowiednio przygotowaną i wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną, a Dyrektor powierzał prowadzenie zajęć nauczycielom posiadającym odpowiednie kwalifikacje. W szkole podejmowano odpowiednie działania w celu rozpoznania możliwości psychofizycznych uczniów, a także zapewniono uczniom możliwość udziału w dodatkowych zajęciach, z wyjątkiem zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. Co do zasady, organizując procesy edukacyjne Dyrektor uwzględniał wnioski i rekomendacje z analiz wyników egzaminu ósmoklasisty, w tym również próbnych egzaminów, z wyjątkiem wyników egzaminu ósmoklasisty, który odbył się w 2021 r. Zespoły samokształceniowe: matematyczno-przyrodniczy oraz języków obcych w sporządzonych przez siebie analizach wyników egzaminu ósmoklasisty nie sformułowały wniosków oraz nie wydały rekomendacji.

Dyrektor realizował w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 zadania w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego, a podejmowane w tym zakresie działania miały na celu poprawę jakości i efektów nauczania. Wykonywanie zadań nadzoru pedagogicznego odpowiadało założeniom opracowanych planów tego nadzoru, jednak w przypadku jednego z tych opracowań⁵ Dyrektor nie uwzględnił w nim działań odnoszących się do wniosku wynikającego z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w poprzednim roku szkolnym. Dyrektor terminowo przedstawiał Radzie Pedagogicznej wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego, w oparciu o zdiagnozowane potrzeby szkoły i rezultaty przeprowadzonych kontroli i obserwacji. Analiza wyników egzaminów ósmoklasisty (w tym próbnych), a także zaplanowane i wdrożone przez Dyrektora działania w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego nie spowodowały jednak poprawy wyników osiąganych przez uczniów szkoły na egzaminach ósmoklasisty.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Organizacja nadzoru pedagogicznego

- 1.1. Liczba kadry pedagogicznej zatrudnionej w Szkole wyniosła w roku szkolnym: 2020/2021 - 52 osoby; 2021/2022 - 50 osób; 2022/2023 - 53 osoby. W badanym okresie w szkole było zatrudnionych m. in.:
 - a. po pięciu nauczycieli języka polskiego w latach szkolnych 2020/2021-2022/2023⁷,
 - b. po pięciu nauczycieli matematyki w roku szkolnym 2020/2021 i 2022/2023 a czterech w roku szkolnym 2021/2022⁸,
 - c. sześciu nauczycieli języka angielskiego w roku szkolnym 2020/2021; po pięciu w 2021/2022 i 2022/2023⁹,
 - d. po dwóch nauczycieli języka niemieckiego w latach szkolnych 2020/2021-2022/2023¹⁰,

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022.

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Łączny wymiary etatów wynosił: 4,44 w roku 2020/2021; 4,56 w roku 2021/2022; 5,11 w roku 2022/2023.

⁸ Łączny wymiary etatów wynosił: 3,56 w roku 2020/2021; 3,67 w roku 2021/2022; 3,56 w roku 2022/2023.

⁹ Łączny wymiary etatów wynosił: 4,94 w roku 2020/2021; 5,03 w roku 2021/2022; 4,61 w roku 2022/2023.

¹⁰ Łączny wymiary etatów wynosił: 1,22 w roku 2020/2021; 1,56 w roku 2021/2022; 1 w roku 2022/2023.

- e. jeden psycholog w roku szkolnym 2022/2023¹¹; w latach szkolnych 2020/2021-2021/2022 nie zatrudniano psychologa,
- f. po dwóch pedagogów w latach szkolnych 2020/2021- 2022/2023¹²;
- g. jeden pedagog specjalny w roku szkolnym 2022/2023¹³; w latach szkolnych 2020/2021-2021/2022 nie zatrudniano pedagoga specjalnego,
- h. jeden nauczyciel wspomagający w roku szkolnym 2020/2021 oraz po dwóch w 2021/2022 i 2022/2023¹⁴,

(akta kontroli str. 5-6b)

Na próbie czterech spośród 13 losowo wybranych nauczycieli przedmiotów obowiązkowych¹⁵ w klasach VI-VIII oraz jednego wychowawcy oddziału, których uczniowie w 2022 r. zdawali egzamin ósmoklasisty przeprowadzone badanie przygotowania i kwalifikacji kadry pedagogicznej potwierdziło, że Dyrektor szkoły powierzał zajęcia odpowiednio przygotowanej i wykwalifikowanej kadrze, tj. nauczycielom spełniającym wymagania wskazane w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela¹⁶.

(akta kontroli str. 7-12)

Na podstawie przeprowadzonego badania ciągłości zatrudnienia nauczycieli przedmiotów obowiązkowych w klasie VI-VIII jednego wybranego oddziału, którego uczniowie zdawali egzamin ósmoklasisty w 2022 r. ustalono, że nie było zmian wśród nauczycieli nauczających przedmiotów obowiązkowych na przestrzeni ww. okresu.

(akta kontroli str. 13)

1.2. Liczba uczniów szkoły w latach szkolnych 2020/20201-2022/2023 wynosiła¹⁷:

1. W roku szkolnym 2020/2021 - 578 uczniów, z czego w klasach:
 - a. szóstych było 94 uczniów, w tym: czworo posiadało orzeczenie PPP¹⁸, 15 posiadało opinie PPP, jeden uczeń miał zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia, 11 miało dostosowanie wymagań edukacyjnych,
 - b. siódmych było 100 uczniów, w tym: dwóch posiadało orzeczenie PPP (w tym jeden uczeń objęty nauczaniem indywidualnym realizowanym w domu), 10 posiadało opinie PPP, sześciu miało dostosowanie wymagań edukacyjnych,
 - c. ósmych było 69 uczniów, w tym: trzech posiadało orzeczenie PPP (w tym jeden uczeń objęty nauczaniem indywidualnym realizowanym w domu), 13 posiadało opinie PPP, 11 miało dostosowanie wymagań edukacyjnych.
2. W roku szkolnym 2021/2022 - 588 uczniów, z czego w klasach:
 - a. szóstych było 27 uczniów, w tym: jeden posiadał orzeczenie PPP, pięciu posiadało opinie PPP, czterech miało dostosowanie wymagań edukacyjnych,
 - b. siódmych było 94 uczniów, w tym: czterech posiadało orzeczenie PPP (w tym jeden uczeń objęty nauczaniem indywidualnym realizowanym w domu), 15 posiadało opinie PPP, jeden uczeń miał zindywidualizowaną

¹¹ Wymiar etatu wynosił 0,57.

¹² Łączny wymiary etatów wynosił: 2 w roku 2020/2021; 2 w roku 2021/2022; 1,43 w roku 2022/2023.

¹³ Wymiar etatu wynosił 0,57.

¹⁴ Łączny wymiary etatów wynosił: 1,1 w roku 2020/2021; 2,15 w roku 2021/2022; 2,15 w roku 2022/2023.

¹⁵ Tj. jednego nauczyciela języka polskiego, jednego nauczyciela matematyki oraz trzech nauczycieli języków obcych.

¹⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 984, ze zm.

¹⁷ Według stanu na 30 września 2020, 2021, 2022.

¹⁸ Poradnia Psychologiczno-pedagogiczna

- ścieżkę kształcenia, sześciu miało dostosowanie wymagań edukacyjnych,
- c. ósmym było 100 uczniów, w tym: dwóch posiadało orzeczenie PPP (w tym jeden uczeń objęty nauczaniem indywidualnym realizowanym w domu), 10 posiadało opinie PPP, sześciu miało dostosowanie wymagań edukacyjnych.
3. W roku szkolnym 2022/2023 - 583 uczniów, z czego w klasach:
- a. szóstym było 77 uczniów, w tym: dwóch posiadało orzeczenie PPP, 12 posiadało opinie PPP, 10 miało dostosowanie wymagań edukacyjnych,
 - b. siódmym było 28 uczniów, w tym: jeden posiadał orzeczenie PPP, pięciu posiadało opinie PPP, czterech miało dostosowanie wymagań edukacyjnych,
 - c. ósmym było 93 uczniów, w tym: czterech posiadało orzeczenie PPP (w tym jeden uczeń objęty nauczaniem indywidualnym realizowanym w domu), 15 posiadało opinie PPP, jeden uczeń miał zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia, sześciu miało dostosowanie wymagań edukacyjnych.

(akta kontroli str. 14)

Dla uczniów wymagających wsparcia w rozwoju lub pomocy psychologiczno-pedagogicznej szkoła organizowała zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne, jednak w każdym z badanych lat szkolnych liczba uczniów uczęszczających na zajęcia pozalekcyjne była niższa niż liczba uczniów, którzy powinni brać w nich udział, tj.:

- 1) w roku szkolnym 2020/2021 w zajęciach pozalekcyjnych uczestniczyło 722 z 932 uczniów, z czego w zajęciach:
 - a) rozwijających uzdolnienia brało udział 222 z 348 uczniów, w tym wszyscy uczniowie klas szóstych, 34 z 73 uczniów klas siódmych, 23 z 46 uczniów klas ósmych,
 - b) rozwijających zdolności uczenia się brało udział 89 z 135 uczniów, w tym dziewięciu z 25 uczniów klas szóstych, 11 z 27 uczniów klas siódmych, dziewięciu z 23 uczniów klas ósmych,
 - c) dydaktyczno-wyrównawczych brało udział 166 z 184 uczniów, w tym 20 z 23 uczniów klas szóstych, 27 z 32 uczniów klas siódmych, 23 z 28 uczniów klas ósmych,
 - d) związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu brali udział wszyscy uczniowie klas siódmych oraz ósmych, tj. 172 uczniów,
 - e) korekcyjno-kompensacyjnych brało udział 33 z 51 uczniów, w tym sześciu z 10 uczniów klas szóstych, żaden z 10 uczniów klas siódmych, żaden z siedmiu uczniów klas ósmych,
 - f) logopedycznych brało udział 40 z 40 uczniów, uczniowie klas VI-VIII nie brali udziału w tych zajęciach,
 - g) rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne nie uczestniczył żaden z dwóch uczniów, w klasach VI-VII nie było uczniów, którzy powinni na zajęcia uczęszczać, w klasie VIII żaden z dwóch uczniów nie uczęszczał na ww. zajęcia,
 - h) w konsultacjach z pedagogiem brali udział wszyscy uczniowie.
- 2) w roku szkolnym 2021/2022 w zajęciach pozalekcyjnych uczestniczyło 701 z 945 uczniów, z czego w zajęciach:

- a) rozwijających uzdolnienia brało udział 198 z 329 uczniów, w tym żaden z 11 uczniów klas szóstych, 33 z 69 uczniów klas siódmych, 31 z 76 uczniów klas ósmych,
 - b) rozwijających zdolności uczenia się brało udział 69 z 124 uczniów, w tym sześciu z 16 uczniów klas szóstych, ośmiu z 25 uczniów klas siódmych, 15 z 24 uczniów klas ósmych,
 - c) dydaktyczno-wyrównawczych brało udział 158 z 194 uczniów, w tym 15 z 17 uczniów klas szóstych, 21 z 23 uczniów klas siódmych, 26 z 48 uczniów klas ósmych,
 - d) związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu brali udział wszyscy uczniowie klas siódmych oraz ósmych, tj. 194 uczniów,
 - e) korekcyjno-kompensacyjnych brało udział 31 z 47 uczniów, w tym wszyscy uczniowie klas szóstych, pięciu z 10 uczniów klas siódmych, żaden spośród 10 uczniów klas VIII,
 - f) logopedycznych brało udział 40 z 40 uczniów, uczniowie klas VI-VIII nie brali udziału w tych zajęciach,
 - g) rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne brało udział 11 z 17, w tym wszyscy uczniowie klas szóstych, jeden z trzech uczniów klas siódmych, jeden z sześciu uczniów klas ósmych,
 - h) w konsultacjach z pedagogiem brali udział wszyscy uczniowie.
- 3) w roku szkolnym 2022/2023 w zajęciach pozalekcyjnych uczestniczyło 554 z 856 uczniów, z czego w zajęciach:
- a) rozwijających uzdolnienia brało udział 183 z 332 uczniów, w tym 25 z 36 uczniów klas szóstych, żaden z dziewięciu uczniów klas siódmych, 38 z 42 uczniów klas ósmych,
 - b) rozwijających zdolności uczenia się brało udział 58 z 136 uczniów, w tym 18 z 40 uczniów klas szóstych, dziewięciu z 18 uczniów klas siódmych, 16 z 18 uczniów klas ósmych,
 - c) dydaktyczno-wyrównawczych brało udział 118 z 176 uczniów, w tym 17 z 20 uczniów klas szóstych, dziewięciu z 12 uczniów klas siódmych, 23 z 44 uczniów klas ósmych,
 - d) związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu brali udział wszyscy uczniowie klas siódmych oraz ósmych, tj. 121 uczniów,
 - e) korekcyjno-kompensacyjnych brało udział 28 z 45 uczniów, w tym czterech z ośmiu uczniów klas szóstych, wszyscy uczniowie klas siódmych, dla klas VIII brak było tego rodzaju zajęć,
 - f) logopedycznych brali udział wszyscy 40 uczniowie, uczniowie klas VI-VIII nie brali udziału w tych zajęciach,
 - g) rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne brali wszyscy sześcioro uczniowie, uczniowie klas VI-VIII nie brali udziału w tych zajęciach,
 - h) w konsultacjach z pedagogiem brali udział wszyscy uczniowie.

(akta kontroli str. 15)

Na podstawie dokumentacji 10 uczniów, którzy w roku szkolnym 2021/2022 uzyskali najniższe średnie¹⁹ z ocen na koniec VIII klasy przeprowadzono badanie podejmowanych przez szkołę działań w celu rozpoznania możliwości psychofizycznych i potrzeb rozwojowych uczniów oraz zapewnienia im optymalnych warunków kształcenia.

¹⁹ Średnia ocen od 2,92 do 3,31.

Wszyscy ww. uczniowie zostali objęci w szkole pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Kadra pedagogiczna dokonała diagnozy wszystkich 10 uczniów. W związku z podjętymi przez szkołę działaniami, siedmiu ww. uczniów uzyskało opinie PPP. W kolejnych latach dokonywano oceny postępów 10 badanych uczniów. Badanie dokumentacji szkoły wykazało, że sześciu uczniom (z ww. siedmiu) dostosowano wymagania edukacyjne. Dwóch uczniów posiadających opinie PPP korzystało z udogodnień w trakcie trwania egzaminu ósmoklasisty. Dyrektor zapewnił wsparcie wynikające z opinii PPP, w zakresie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych w roku szkolnym 2020/2021, sześciu uczniom (spośród siedmiu) z opiniami PPP (z tego: jeden uczeń nie uczęszczał na żadne zajęcia, a drugi na zajęcia z matematyki, pomimo wyrażonych zgód rodziców oraz zapewnienia im przez szkołę ww. zajęć).

Jednemu uczniowi, spośród ww. siedmiu uczniów, nie zapewniono zajęć dydaktyczno-wyrównawczych. Dyrektor szkoły wyjaśnił, że *zajęcia zostały zaproponowane przez wychowawcę, ale z powodu utrudnionego kontaktu w czasie pandemii nie wpłynęła zgoda rodziców. W związku z tym nie skierowano ucznia na zajęcia.*

W roku szkolnym 2021/2022 zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze zapewniono wszystkim 10 ww. uczniom, w tym siedmiu uczniom posiadających opinie PPP oraz trzem uczniom nieposiadającym opinii z PPP²⁰.

Zgodnie z opiniami PPP siedmiu ww. uczniom szkoła powinna zapewnić zajęcia w formie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. W przypadku dwóch uczniów rodzice nie wyrazili zgody na zajęcia, w przypadku pięciu uczniów dyrektor nie zapewnił takich zajęć ani w roku szkolnym 2020/2021 ani 2021/2022 tj. na etapie VII i VIII klasy, co zostało szerzej opisane w sekcji „stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 17-51,72-79)

1.3. Wynik szkoły wg skali staninowej²¹ z egzaminu ósmoklasisty dla przedmiotu:

a. język polski - wynosił trzy punkty w roku 2021, w roku 2022 spadł o jeden punkt względem roku 2021, natomiast w roku 2023 wzrósł o jeden punkt względem roku 2022²²,

b. matematyka - wynosił pięć punktów w roku 2021, w roku 2022 spadł o jeden punkt względem roku 2021, natomiast w roku 2023 utrzymał się na tym samym poziomie co w roku 2022²³,

c. język obcy - wynosił cztery punkty w roku 2021, w roku 2022 wzrósł o jeden punkt, względem roku 2021, natomiast w roku 2023 spadł o jeden względem roku 2022²⁴.

(akta kontroli str. 80)

W poszczególnych latach szkolnych na arkuszach niestandardowych egzamin ósmoklasisty zdawało: 2020/2021 - trzech uczniów, 2021/2022 - dwóch, 2022/2023 - jeden uczeń.

(akta kontroli str. 81-82)

²⁰ Jeden uczeń korzystał z nich w klasie VIII, a dwóch uczniów zarówno w klasie VII oraz VIII.

²¹ Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

²² Wynik procentowy w roku 2021 wynosił: język polski: 51,59% (w województwie: 57,79%, w powiecie: 57,09%, w gminie: 49,92%); w roku 2022 wynosił 47,33% (w województwie: 56,66%, w powiecie: 54,29%, w gminie: 49,07%); w roku 2023 wynosił 56,26% (w województwie: 63,23%, w powiecie: 60,66%, w gminie: 54,96%),

²³ Wynik procentowy w roku 2021 wynosił 42,79% (w województwie: 45,07%, w powiecie: 42,22%, w gminie- 38,52%), w roku 2022 wynosił 46,73% (w województwie: 55,01%, w powiecie: 51,14%, w gminie: 44,94%), w roku 2023 wynosił 41,86% (w województwie: 50,58%, w powiecie: 44,44%, w gminie: 37,93%).

²⁴ Wynik procentowy w roku 2021 wynosił 57,89% (w województwie: 63,26%, w powiecie: 55,96%, w gminie: 53,59%), w roku 2022 wynosił 63,16% (w województwie: 63,75%, w powiecie: 55,59%, w gminie: 59,74%), w roku 2023 wynosił 54,59% (w województwie: 62,59%, w powiecie: 54,05%, w gminie: 52,46%).

Dyrektor dokonywał analizy, wyciągał wnioski i wydawał rekomendacje z osiągniętych wyników z egzaminu ósmoklasisty przy pomocy powołanych zespołów samokształceniowych²⁵. Następnie analizy te były przedstawiane i omawiane na zebraniach Rady Pedagogicznej.

(akta kontroli str. 84-115, 486-489)

Zespół samokształceniowy nauczycieli przedmiotów humanistycznych dokonywał analizy wyników egzaminów ósmoklasisty, które odbyły się w latach 2021-2023, poprzez przedstawienie statystyczne wyników egzaminu szkoły w odniesieniu do średnich wyników w województwie oraz kraju, opis ogólny arkusza egzaminacyjnego, wnioski z egzaminu oraz sporządzenie rekomendacji.²⁶

Dyrektor wyjaśnił, że zespół *nauczycieli języka polskiego w pełni wykorzystuje działania opisane w opracowaniu przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną²⁷. Mają one za zadanie ułatwić dokonanie w kolejnych latach pogłębionej analizy osiągnięć szkolnych uczniów na podstawie wyników egzaminów zewnętrznych. Poszczególne zagadnienia przedstawione w opracowaniu, opisane są szczegółowo, by każdy mógł z nich skorzystać. Analiza, dobrze i słabo opanowanych przez uczniów umiejętności z zakresu wymagań, jest cennym materiałem pomocnym do planowania dalszej pracy nauczycieli w szkole w kolejnych latach.*

(akta kontroli str. 84-86, 92-93, 100-103)

Zespół samokształceniowy nauczycieli przedmiotów matematyczno-przyrodniczych dokonywał analizy wyników egzaminu ósmoklasisty, które odbyły się w latach 2022-2023, poprzez wyciągnięcie ogólnych wniosków z egzaminu, wniosków szczegółowych oraz sporządzenie rekomendacji. Zespół ten w analizie wyników ww. egzaminu przeprowadzonego w 2021 r. przedstawił jedynie jego opis oraz opisał współczynniki łatwości, nie wyciągając wniosków oraz nie przedstawiając rekomendacji, co zostało szerzej opisane w sekcji „stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 87-88, 94-96, 104)

Zespół samokształceniowy nauczycieli języków obcych dokonywał analizy wyników egzaminu ósmoklasisty, które odbyły się w latach 2022-2023, poprzez ogólny opis egzaminu, przedstawienie wyników w odniesieniu do gminy, powiatu oraz województwa, wyciągnięcie wniosków z egzaminu oraz sporządzenie rekomendacji. Zespół ten w analizie egzaminu, który odbył się w 2021 r. przedstawił tylko opis egzaminu oraz wyniki, nie wyciągając wniosków oraz nie przedstawiając rekomendacji, co zostało szerzej opisane w sekcji „stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 89-91, 97-99, 105-106)

Powyższe zespoły samokształceniowe przygotowywały dla uczniów VIII klas próbne egzaminy ósmoklasisty. W roku szkolnym 2020/2021 przeprowadzono po jednym próbnym egzaminie z matematyki, języka polskiego oraz języka angielskiego

²⁵ Zespół samokształceniowy przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, zespół samokształceniowy przedmiotów humanistycznych, zespół samokształceniowy przedmiotów języków obcych

²⁶ Dla analizy egzaminu, który odbył się w: 2021 roku wydano następujące rekomendacje: kształcić umiejętność określania rodzaju literackiego, doskonalić umiejętność czytania ze zrozumieniem, kształtować umiejętność argumentowania, doskonalić umiejętność odczytywania sensów dosłownych i przenośnych wypowiedzi, kształcić umiejętności językowe, kształcić umiejętność rozpoznawania odmiennych i nieodmiennych części mowy, doskonalić umiejętność określania funkcji składniowych wyrazów w zdaniu, doskonalić znajomość reguł ortograficznych i zasad interpunkcyjnych.

W 2022 roku wydano następujące rekomendacje: doskonalić umiejętność czytania ze zrozumieniem, kształtować umiejętność argumentowania, doskonalić umiejętność odczytywania sensów dosłownych i przenośnych wypowiedzi, kształtować umiejętności językowe, doskonalić umiejętność odczytywania tekstów ikonicznych, doskonalić umiejętność określania funkcji składniowych wyrazów w zdaniu, doskonalić znajomość reguł ortograficznych, kształcić umiejętność poprawnego stosowania różnych znaków interpunkcyjnych.

W 2023 roku wydano następujące rekomendacje: uczyć rzetelnej analizy tematu pracy pisemnej, zwracać uwagę na poziom argumentacji, ćwiczyć różne formy wypowiedzi, pracować w sposób funkcjonalny nad składnią języka ojczystego, pracować nad interpunkcją i ortografią.

²⁷ Opracowanie OKE w Poznaniu: Osiągnięcia uczniów kończących VIII klasę szkoły podstawowej w roku 2022.

a w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/20223 - po dwa próbne egzaminy z ww. przedmiotów egzaminacyjnych. Każdy z ww. próbnych egzaminów został poddany analizie przez odpowiedni merytorycznie zespół samokształceniowy.

(akta kontroli str. 126-127, 136-141, 150-151, 159-174, 184-186, 199-205, 211-215, 223-226, 236-237)

Dyrektor szkoły wyjaśnił, że: *wnioski i rekomendacje na radzie przedstawiają zespoły samokształceniowe, które powołuje i które działają na jego polecenie. Dyrektor natomiast te wnioski i rekomendacje wskazywał jako plan działań na kolejny rok szkolny.*

Zalecił zwrócić szczególną uwagę na:

- *języku polskim: kształtowanie umiejętności argumentowania poprzez odwoływanie się do utworów literackich, doskonalenie umiejętność czytania ze zrozumieniem, kształcenie umiejętności językowych, doskonalenie znajomość reguł ortograficznych,*
- *na matematyce: rozwiązywanie zadań łączących znajomość arytmetyki, algebry i geometrii w sytuacjach praktycznych, ćwiczenia umiejętności odczytywania informacji z wykresów, diagramów oraz dokonywanie ich analizy, interpretacji i przetwarzania danych, w zadaniach otwartych planowanie i zapisywanie kolejnych etapów rozwiązania oraz podaniu wyniku,*
- *na języku obcym: ćwiczenia w używaniu podstawowych struktur gramatycznych i leksykalnych, tworzenie wypowiedzi pisemnych.*

Dyrektor wyjaśnił również, że w pracach zespołów samokształceniowych: humanistycznym, matematyczno-przyrodniczym, językowym uczestniczą wszyscy nauczyciele²⁸. Zespoły po każdym egzaminie, również próbnym, dokonują wnikliwej analizy ich wyników, wyciągają wnioski i sporządzają rekomendacje. Dyrektor wskazał również, że analiza próbnych egzaminów jest bardzo istotna ze względu na czas, którym dysponują jeszcze nauczyciele do momentu przeprowadzenia właściwego egzaminu. Dokonuje się wówczas jeszcze modyfikacji w metodach i formach nauczania niezbędnych do osiągnięcia wyższych wyników na egzaminie ósmoklasisty. Dyrektor szkoły obliuguje wszystkich nauczycieli do wdrażania rekomendacji, które zespoły samokształceniowe muszą wprowadzić w następnym roku szkolnym i ująć w swoich planach pracy.

(akta kontroli str. 249-252)

1.4. W kontrolowanym okresie Dyrektor szkoły nie wdrażał oraz nie realizował programu poprawy efektywności kształcenia, o którym mowa w art. 56 § 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe²⁹, bądź innych programów naprawczych dotyczących niedostatecznych efektów kształcenia lub wychowania w szkole.

(akta kontroli str. 253-259, 313-316)

W badanym okresie Kuratorium Oświaty w Poznaniu nie przeprowadziło w szkole kontroli planowych i doraźnych.

(akta kontroli str. 313-316)

Wielkopolski Kurator Oświaty w kwietniu 2022 r. ocenił Dyrektora szkoły i wystawił mu ocenę bardzo dobrą.

(akta kontroli str. 261-272)

1.5. Treść postanowień obowiązującego w kontrolowanym okresie Statutu szkoły³⁰ obejmowała, z zachowaniem wymogów określonych w art. 98 ust. 1 i 2 ustawy Prawo

²⁸ Odpowiednio: poloniści, matematycy oraz nauczyciele języków obcych.

²⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 900, ze zm., dalej: ustawa Prawo oświatowe.

³⁰ Zatwierdzonego uchwałą Rady Pedagogicznej nr 12/2022/2023 z 15 września 2022 r.

oświatowe, zagadnienia dotyczące m.in. prowadzonej działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, w odniesieniu do: zakresu udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej³¹; zakresu zadań nauczycieli, w tym wychowawców klas³²; formy opieki i pomocy uczniom, którym z przyczyn rozwojowych była potrzebna pomoc i wsparcie³³; organizacji współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi³⁴; organizacji i formy współdziałania szkoły z rodzicami w zakresie nauczania, wychowania, opieki i profilaktyki³⁵.

(akta kontroli str. 321-392)

1.6. W latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 w szkole nie zostały wprowadzone i nie obowiązywały dodatkowe regulacje odnoszące się do sprawowania w niej nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 313-316)

1.7. Opracowane przez Dyrektora szkoły na lata 2021/2022 i 2022/2023 plany nadzoru pedagogicznego przedstawiono Radzie Pedagogicznej, odpowiednio 14 września 2021 r. oraz 15 września 2022 r., z zachowaniem terminu przedkładania takich dokumentów, określonego w § 23 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego³⁶.

(akta kontroli str. 402-415, 473-475, 490-493)

1.8. Opracowane przez Dyrektora na lata szkolne 2021/2022 i 2022/2023 plany nadzoru pedagogicznego zawierały elementy wskazane w § 23 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego. Dokumenty te uwzględniały m.in. wnioski z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w poprzednim roku szkolnym, podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa oraz zadania realizowane w szkołach podstawowych w ramach nadzoru pedagogicznego przez Wielkopolskiego Kuratora Oświaty jak również przedstawiały: tematykę, zakresy i terminy przeprowadzania przez dyrektora kontroli³⁷, zakresy wspomaganie nauczycieli w realizacji ich zadań oraz plany obserwacji.

(akta kontroli str. 402-415)

W planach nadzoru na lata szkolne 2021/2022 oraz 2022/2023 ujęto odpowiednio:

- siedem i pięć tematów kontroli przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły; pięć i cztery tematyki kontroli przebiegu procesów kształcenia i wychowania w szkole; osiem i pięć tematów kontroli efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły,
- trzy i cztery formy wspomaganie,
- pięć i siedem tematów obserwacji.

(akta kontroli str. 402-415)

³¹ Określono m.in. cel, zasady i formy tej pomocy oraz zadania nauczycieli, wychowawców i specjalistów w jej realizacji (§ 7).

³² Określono zakresy obowiązków i zadań nauczycieli, wychowawców klas, pedagoga, pedagoga specjalnego, psychologa i logopedy (§ 37 - § 40).

³³ Ujęto regulacje dotyczące m.in. zadań nauczycieli, wychowawców klas oraz specjalistów w zakresie diagnozowania i rozpoznawania takich potrzeb oraz sposobów i form wspierania tych uczniów (§ 5-7, § 39-40, § 51).

³⁴ Określono m.in. cel i formy współdziałania z poradniami (§ 28).

³⁵ Wskazano m.in. zakres i formy współdziałania nauczycieli, wychowawców klas i specjalistów z rodzicami uczniów (§ 29-30).

³⁶ Dz. U z 2020 r. poz. 1551, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie nadzoru pedagogicznego.

³⁷ Odreśnbe przedstawionych w tych planach kontroli w zakresie: przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły; przebiegu procesów kształcenia i wychowania w szkole; efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły.

Przedmiotowe plany wskazywały terminy (okresy) realizowanych zadań, przy czym nie określały danych liczbowych odnoszących się do zaplanowanych form sprawowania nadzoru.

(akta kontroli str. 402-422)

Kontrole zaplanowane w szkole na lata szkolne: 2021/2022³⁸ i 2022/2023³⁹ uwzględniały problematykę przebiegu procesów kształcenia i wychowania w szkole oraz efektów prowadzonej działalności⁴⁰.

(akta kontroli str. 402-415, 317-320, 509-524)

Ujęte w przedmiotowych planach obserwacje na rok szkolny 2021/2022: w zakresie uwzględniania zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów w procesie kształcenia oraz na rok szkolny 2022/2023: w zakresie prawidłowego i skutecznego wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesach edukacyjnych, dotyczyły m.in. prowadzenia zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych⁴¹.

(akta kontroli str. 317-320, 402-415, 509-524)

Uwzględnione w powyższych planach nadzoru pedagogicznego działania wspomagające na objęte kontrolą lata szkolne, dotyczące: diagnozy potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego, analizy sytuacji kadrowej i kierowania nauczycieli na studia podyplomowe, szkolenia Rady Pedagogicznej oraz udziału kadry kierowniczej w szkoleniach i naradach, obejmowały problematykę zachodzących w szkole procesów edukacyjnych, w zakresie kształcenia, wychowania i opieki, oraz efektów prowadzonej działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej⁴².

(akta kontroli str. 317-320, 402-415, 509-524)

Zakres wskazanych w ww. opracowaniach działań odnoszących się do zaplanowanych kontroli, wspomaganie i obserwacji uwzględniał, poza jednym stwierdzonym przypadkiem⁴³, wnioski i rekomendacje z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w tej jednostce w poprzednich latach szkolnych, tj. 2020/2021 oraz 2021/2022⁴⁴.

(akta kontroli str. 402-429)

1.9. W latach szkolnych 2020/2021–2022/2023 nie miały miejsca przypadki formułowania wobec szkoły wniosków dotyczących jej działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej przez jednostki zewnętrzne, np. przez Wielkopolskiego Kuratora Oświaty lub przedstawicieli organu prowadzącego.

(akta kontroli str. 253-259, 273-276, 313-316)

³⁸ Kontrole w zakresie: realizacji podstawy programowej i zgodności wymagań edukacyjnych z podstawą programową; przestrzegania oceniania wewnątrzszkolnego, systematyczności i różnorodności oceniania, sposobów i form oceniania; zapoznania rodziców z wymaganiami edukacyjnymi oraz sposobem uzyskiwania wyższej niż przewidywana rocznej oceny; zapisów pierwszych tematów lekcji w dzienniku „Librus” i protokołach z pierwszych zebrań z rodzicami; oceniania uczniów; diagnozy potrzeb uczniów przeprowadzona przez wychowawców i specjalistów.

³⁹ Kontrole w zakresie: realizacji podstawy programowej i zgodności wymagań edukacyjnych z podstawą programową; prowadzenia dzienników przez wychowawców oraz dzienników zajęć dodatkowych; planów pracy zespołów nauczycielskich oraz dokumentacji tych zespołów; wypełniania WOPFU.

⁴⁰ M.in. w odniesieniu do kwalifikacji kadry pedagogicznej prowadzącej działalność dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą w klasach VI-VIII, prawidłowości rozpoznawania przez kadrę pedagogiczną indywidualnych możliwości i potrzeb uczniów, uzyskiwanych wyników na egzaminie ósmoklasisty.

⁴¹ W tym realizowanych przez pedagogów, psychologów, nauczycieli przedmiotów egzaminacyjnych i wychowawców klas, których uczniowie w 2022 r. i 2023 r. zdawali egzamin ósmoklasisty.

⁴² W tym dotyczących w szczególności: przeprowadzenia diagnozy pracy szkoły w kontekście uzyskiwanych ocen końcowych i wyników na egzaminie ósmoklasisty uzyskiwanych wyników na egzaminie ósmoklasisty; planowania i prowadzenia działań rozwojowych, organizowania specjalistycznych i rozwijających szkoleń a także motywowania do doskonalenia zawodowego pedagogów, psychologów, nauczycieli przedmiotów egzaminacyjnych i wychowawców klas, których uczniowie w 2022 r. i 2023 r. zdawali egzamin ósmoklasisty.

⁴³ Co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

⁴⁴ Sformułowane w informacjach Dyrektora ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego przedstawionych Radzie Pedagogicznej, odpowiednio do ww. lat szkolnych, 27 sierpnia 2021 r. oraz 29 sierpnia 2022 r. Wnioski i rekomendacje sformułowane na podstawie zadań realizowanych w ramach kontroli (we wszystkich zakresach), wspomaganie oraz obserwacji.

1.10. Plan nadzoru pedagogicznego na roku szkolny 2021/2022 został zmieniony decyzją Dyrektora z 28 kwietnia 2022 r.⁴⁵, w związku z decyzją Ministra Edukacji i Nauki, dotyczącą wprowadzenia dodatkowych kierunków polityki oświatowej państwa. Decyzja ta, zgodnie z § 23 ust. 4 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, została niezwłocznie przedstawiona Radzie Pedagogicznej.

(akta kontroli str. 402-409, 483-485)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Badanie dokumentacji 10 uczniów, którzy w roku szkolnym 2021/2022 uzyskali najniższe średnie z ocen na koniec VIII klasy wykazało, że w pięciu przypadkach Dyrektor szkoły w latach szkolnych 2020/2021 – 2021/2022 nie zapewnił uczniom niezbędnych zajęć wynikających z opinii PPP (tj. zajęć korekcyjno-kompensacyjnych).

Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach⁴⁶ pomoc psychologiczno-pedagogiczną organizuje dyrektor szkoły.

(akta kontroli str. 18-38, 72-73)

Dyrektor wyjaśnił, że zalecenia PPP o zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych dotyczyły drugiego etapu edukacyjnego, jednak nie określały czasu trwania tych zajęć. Z uwagi na duży wymiar godzin zajęć edukacyjnych szczególnie w klasie siódmej i ósmej nie byłoby wskazane obciążanie uczniów dużą ilością zajęć dodatkowych. Wymienionym uczniom w klasie siódmej i ósmej przydzielono zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, które były w zaleceniach PPP, i które pomogły w uzupełnianiu braków w wiadomościach i umiejętnościach szkolnych oraz przygotowaniu ich do egzaminu ósmoklasisty.

(akta kontroli str. 77-79)

2. Zgodnie z wymaganiami nr 8 ujętym w załączniku do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie wymagań wobec szkół i placówek⁴⁷, szkoła analizuje wyniki egzaminów, wyniki ewaluacji zewnętrznej i wewnętrznej oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych, odpowiednio do potrzeb szkoły lub placówki. Analizy prowadzą do formułowania wniosków i rekomendacji, na podstawie których nauczyciele planują i podejmują działania służące jakości procesów edukacyjnych.

Dyrektor w 2021 r. nie zapewnił realizacji ww. przepisów. Dwa zespoły samokształceniowe nauczycieli przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz nauczycieli przedmiotów obcych w analizie egzaminu ósmoklasisty, który odbył się w 2021 r. przedstawiły tylko opis egzaminu oraz odpowiednio: opisały współczynniki łatwości i wyniki egzaminu. W obu przypadkach nie sformułowano wniosków oraz nie przedstawiono rekomendacji odpowiadających potrzebom szkoły i mających wpłynąć na poprawę wyników egzaminu ósmoklasisty w kolejnych latach.

(akta kontroli str. 104-106)

Dyrektor wyjaśnił, że wnioski i rekomendacje faktycznie nie zostały ujęte w analizie wyników egzaminu ósmoklasisty, natomiast przewodniczący zespołów na Radzie Pedagogicznej szczegółowo omówili poszczególne zadania, podczas których wydali rekomendację. Dyrektor zalecił również, aby w kolejnych latach ujmować wnioski i rekomendacje w analizie wyników egzaminu.

(akta kontroli str. 251-252)

⁴⁵ Wchodzącą w życie 29 kwietnia 2022 r.

⁴⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 1798.

⁴⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 2198.

3. Plan nadzoru pedagogicznego szkoły na rok szkolny 2021/2022 (wraz z jego zmianą) nie określał działań odnoszących się do wniosku z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w szkole w poprzednim roku szkolnym, tj. 2020/2021, dotyczącego nieudzielenia przez wszystkich nauczycieli informacji zwrotnej uczniom o tym, co zrobili dobrze i jak powinni się dalej uczyć, przy bardzo częstym braku odniesienia do znanych uczniom kryteriów oceniania oraz konkretnych wskazówek jak poprawić pracę. Adresowana w tym zakresie do nauczycieli (na okres całego roku) rekomendacja wskazywała na podjęcie doskonalenia umiejętności stosowania informacji zwrotnej, która poprawnie skonstruowana miała pojawić się na każdych zajęciach, aby odnosiła się do znanych uczniowi kryteriów oceniania oraz była ona wskazówką co uczeń dobrze wykonał, co ma poprawić i jak to zrobić⁴⁸.

Wskutek tego nie zrealizowano w pełni dyspozycji § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego nakazującego uwzględnianie w planie nadzoru pedagogicznego wyników takiego nadzoru sprawowanego w roku poprzednim.

(akta kontroli str. 402-409, 416-422)

Dyrektor wyjaśnił, że *rekomendacji tej nie ujęto w planie nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022, ponieważ została ona umieszczona w sposobach wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego w celu doskonalenia pracy szkoły w roku szkolnym 2021/2022*⁴⁹.

(akta kontroli str. 313-316)

NIK wskazuje, że wobec klarowności przywołanego przepisu rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, ustalenie przez Radę Pedagogiczną sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2021/2022 nie może być uznane za zrealizowanie obowiązku Dyrektora dotyczącego uwzględnienia tych wyników w planie nadzoru pedagogicznego na ten rok.

OCENA CZĄSTKOWA

Szkoła zapewniała odpowiednio przygotowaną i wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną, a Dyrektor powierzał prowadzenie zajęć nauczycielom posiadającym wymagane kwalifikacje. W szkole podejmowano odpowiednie działania w celu rozpoznania możliwości psychofizycznych uczniów i w miarę potrzeb zapewniano im dodatkowe zajęcia, z wyjątkiem zajęć korekcyjno-kompensacyjnych oraz w jednym przypadku zajęć dydaktyczno-wyrównawczych. Organizując procesy edukacyjne Dyrektor uwzględniał wnioski i rekomendacje z analiz wyników egzaminu ósmoklasisty, w tym również próbnych egzaminów, z wyjątkiem analizy wyników egzaminu ósmoklasisty, który odbył się w roku 2021. Zespoły samokształceniowe matematyczno-przyrodniczy oraz języków obcych nie sformułowały bowiem wniosków oraz nie wydały rekomendacji. W planie nadzoru pedagogicznego na lata 2021/2022 Dyrektor nie ujął działań odnoszących się do wniosku wynikającego z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w poprzednim roku szkolnym.

OBSZAR

2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 Dyrektor zrealizował założenia planów nadzoru pedagogicznego przyjęte na powyższe okresy, z zachowaniem wskazanych w tych planach terminów.

(402-415, 423-438, 509-524)

⁴⁸ Przedmiotowy wniosek i rekomendację zawarto odpowiednio w części IV Wnioski Dyrektora z obserwacji, pkt 3 oraz części IV Rekomendacje – zalecenia do słabych stron, pkt 2 - Informacji i uogólnionych wniosków ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2020/2021, przedstawionej Radzie Pedagogicznej 27 sierpnia 2021 r.

⁴⁹ Uchwała Rady Pedagogicznej nr 5/2021/2022 z 14 września 2021 r.

Zrealizowane zadania kontrolne w zakresie przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły, obejmowały nauczycieli przedmiotów obowiązkowych lub wychowawców klas VI-VIII i polegały m.in. na:

- w roku szkolnym 2021/2022 kontroli w zakresie: wymagań edukacyjnych z przedmiotów; zapisów tematów lekcji; wypełniania dziennika zajęć wspomagających (plan zajęć, plan pracy, lista uczniów); zapisów tematów zajęć; planów pracy wychowawców klas; zapisów pierwszych tematów lekcji w dzienniku „Librus” oraz protokołów pierwszych zebrań z rodzicami; rozkładu materiału (tematyki zajęć); diagnozy potrzeb uczniów przeprowadzonych przez wychowawców i specjalistów; poprawności wypełnienia kart wycieczek i kart wyjścia;

- w roku szkolnym 2022/2023 kontroli w zakresie: uzupełniania danych uczniów i rodziców w dzienniku „Librus” przez wychowawców; prowadzenia dzienników przez wychowawców oraz dzienników zajęć dodatkowych; harmonogramu dostępności nauczycieli oraz przestrzegania harmonogramu dostępności; rozkładów materiału nauczania; zapisów tematów lekcji i frekwencji uczniów na zajęciach; planów pracy zespołów nauczycielskich; dokumentacji zespołów nauczycielskich (2022/2023).

Zadania kontrolne w zakresie przebiegu procesów kształcenia i wychowania w szkole obejmowały przedmioty obowiązkowe lub zajęcia wychowawcze i polegały m.in. na:

- w roku szkolnym 2021/2022 obserwacji zajęć oraz kontroli: zapisów tematów lekcji; udziału uczniów w programach i akcjach związanych z ochroną środowiska; planów pracy wychowawców klas; zapisów tematów godzin wychowawczych;

- w roku szkolnym 2022/2023 obserwacji zajęć oraz kontroli: zapisów tematów lekcji w dzienniku; planów wychowawców klas; dzienników zajęć specjalistów, nauczycieli języka polskiego, języków obcych i bibliotekarzy; udziału nauczycieli w różnych formach doskonalenia; prowadzenia dokumentacji zajęć dodatkowych.

Zadania kontrolne w zakresie efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej obejmowały przedmioty obowiązkowe i polegały m.in. na:

- w roku szkolnym 2021/2022 obserwacji zajęć oraz kontroli: dostosowań wymagań edukacyjnych; dzienników; planów pracy wychowawców klas; zapisów działań w e-dzienniku; planów pracy wychowawców klas i programu wychowawczo-profilaktycznego; dzienników zajęć dodatkowych; dzienników zajęć specjalistów; jak również analizach ankiet;

- w roku szkolnym 2022/2023 obserwacji zajęć oraz kontroli: prowadzenia dzienników zajęć dodatkowych; wypełniania WOPFU; dzienników zajęć; dzienników zajęć specjalistów; jak również obserwacjach zajęć oraz analizach wyników nauczania, klasyfikacji i promocji uczniów z Ukrainy.

(akta kontroli str. 317-320, 423-438)

Zrealizowane w badanych latach szkolnych działania związane ze wspomaganiami nauczycieli w realizacji ich zadań, obejmowały diagnozę pracy szkoły⁵⁰ i dotyczyły przeprowadzenia i analizy próbnych egzaminów ósmoklasisty, jak również analiz egzaminów ósmoklasisty. Działania wspomagające, dotyczące planowania działań rozwojowych związanych z motywowaniem nauczycieli do doskonalenia zawodowego⁵¹, obejmowały w ww. latach szkolnych diagnozy potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego oraz analizy sytuacji kadrowej i kierowanie nauczycieli na studia podyplomowe. Wspomaganie dotyczące prowadzenia działań rozwojowych związanych z organizowaniem szkoleń i porad⁵² obejmowało

⁵⁰ W tym w kontekście zajęć z przedmiotów obowiązkowych i/lub prowadzących je nauczycieli, bądź pracy wychowawców klas VI-VIII.

⁵¹ W tym w kontekście zajęć z przedmiotów obowiązkowych i/lub prowadzących je nauczycieli, bądź wychowawców klas VI-VIII.

⁵² W tym odnoszące się do zajęć z przedmiotów obowiązkowych i/lub prowadzących je nauczycieli.

w powyższym okresie szkolenia Rady Pedagogicznej, udział kadry kierowniczej w szkoleniach i naradach oraz przedstawianie nauczycielom oferty szkoleń, w tym zachęcanie do udziału w nich. Prowadzone w badanych latach szkolnych obserwacje realizowano m.in. w kontekście jakości nauczania i efektów kształcenia, z uwzględnieniem zajęć z przedmiotów obowiązkowych i/lub prowadzących je nauczycieli.

(akta kontroli str. 317-320, 423-438)

2.2. Zrealizowane w kontrolowanym okresie działania doraźne⁵³, dotyczące przestrzegania przez kadrę pedagogiczną prawa dotyczącego działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły, obejmowały m.in.:

- prowadzenie rozmów indywidualnych z nauczycielami w sprawie prowadzonych przez nich lekcji, oddawania prac pisemnych, zbyt dużej liczby prac klasowych, bądź pełnienia dyżuru podczas przerw,
- udział dyrektora w rozmowie pedagoga z rodzicami w sprawie sytuacji rodzinnej dziecka, niskiej frekwencji na zajęciach oraz niskich ocen; rozmów wychowawców klas (osobistych, telefonicznych) w sprawach nieobecności ucznia na zajęciach, złego zachowania oraz niskich ocen.

Działania z zakresu przebiegu procesów kształcenia i wychowania w szkole obejmowały m.in.:

- organizację zajęć w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej; organizowanie zajęć rewalidacyjnych, logopedycznych, wspomaganie, nauczania indywidualnego, indywidualizowanej ścieżki kształcenia;
- przeprowadzenie próbnych egzaminów ósmoklasisty⁵⁴;
- działania pedagogów szkolnych m.in. w zakresie: diagnozowania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów, prowadzenia konsultacji indywidualnych z uczniami i rodzicami, monitorowania sytuacji szkolnej i rodzinnej, udzielanie wsparcia uczniom, organizowania spotkań uczniów ze specjalistami i policją, inicjowanie i prowadzenia działań mediacyjnych.

Realizacja działań, w odniesieniu do efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, dotyczyła: analiz wyników próbnego egzaminu ósmoklasisty oraz wyników egzaminu ósmoklasisty; opracowywania WOPFU; oceny prac klasowych, sprawdzianów i kartkówek; przyznawania stypendiów dla uczniów ze średnią ocen śródrocznych i rocznych.

(akta kontroli str. 317-320, 432-438, 527)

W odniesieniu do potrzeb szkoły uzasadniających podejmowane w latach 2021/2022 i 2022/2023 działania doraźne Dyrektor wyjaśnił, że w okresie tym *diagnozowano potrzeby przeprowadzania próbnych egzaminów ósmoklasisty, które odbywały się dwa razy w roku*. Składający wyjaśnienia stwierdził, że *na bieżąco, w zależności od napływu orzeczeń z poradni psychologiczno-pedagogicznej, dodawane były zajęcia specjalistyczne*. Dyrektor uczestniczył *ponadto w rozmowach pedagoga szkolnego z rodzicami w sprawie sytuacji rodzinnej dziecka, niskiej frekwencji na zajęciach, niskich ocen oraz w ustalaniu sposobów rozwiązania istniejących problemów*. W odniesieniu do efektów podejmowanych w powyższym zakresie działań Dyrektor podał, że *w wyniku przeprowadzania próbnych egzaminów ósmoklasisty, uczniowie zapoznali się z procedurami i organizacją egzaminu. Próbny egzamin przedstawiał również umiejętności, które ósmoklasiści opanowali słabiej, co stanowiło ważną informację dla nauczycieli, wskazując im kierunki do dalszej pracy z uczniami*.

⁵³ Podejmowane w Szkole we wszystkich niżej wymienionych zakresach na bieżąco, według potrzeb.

⁵⁴ Dwa razy w roku.

W rozmowach pedagoga z rodzicami prowadzonych przy udziale dyrektora, wypracowano sposoby rozwiązania problemów wychowawczych, co przyczyniło się do ukończenia szkoły przez uczniów.

(akta kontroli str. 247-248, 251-252)

2.3. W latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023, realizacja, w ramach sprawowanego przez Dyrektora nadzoru pedagogicznego, kontroli planowych⁵⁵, obserwacji⁵⁶ oraz działań wspomagających⁵⁷, była realizowana terminowo, w zaplanowanych zakresach, a prowadzone działania wspomagające oparto o uzasadnione potrzeby szkoły.

(akta kontroli str. 509-524)

W odniesieniu do poddanych badaniu zadań kontrolnych określano mierniki/wskaźniki ocenianych zagadnień⁵⁸, a sformułowane w oparciu o nie wnioski z realizacji tych zadań dotyczyły m.in.: zgodności wymagań edukacyjnych nauczycieli z podstawą programową; systematyczności, terminowości i różnorodności oceniania uczniów; zapoznawania rodziców z wymaganiami edukacyjnymi oraz sposobem uzyskiwania wyższych ocen z poszczególnych przedmiotów; obejmowania większości uczniów pomocą psychologiczno-pedagogiczną, w tym systematyczności zajęć w tym zakresie; objęcia ww. pomocą uczniów posiadających orzeczenia o takiej potrzebie; prawidłowego prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania w dzienniku elektronicznym; prawidłowo prowadzonej dokumentacji zespołów nauczycielskich; prawidłowo realizowanych zajęć rewalidacyjnych oraz dydaktyczno-wyrównawczych; prawidłowo i skutecznie wykorzystywanych w procesach dydaktycznych technologii informacyjno-komunikacyjnych.

(akta kontroli str. 509-524)

Ocena skuteczności podejmowanych działań w zakresie wspomagania polegała, jak wskazał w wyjaśnieniu Dyrektor, na możliwości weryfikowania tego procesu m.in. na podstawie pracy nauczycieli. Nauczyciele, którzy ukończyli studia podyplomowe, podnosząc swoje kwalifikacje, w nowym roku szkolnym otrzymali przydziały zgodnie z nabytymi kwalifikacjami. Przeprowadzone szkolenie dot. procedury przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty przygotowało nauczycieli, jak podano, do przeprowadzenia egzaminu, a realizacja m.in. szkolenia "Tworzenie programu wychowawczo- profilaktycznego" przyczyniła się do utworzenia takiego dokumentu. Skuteczność działań prowadzonych w formie obserwacji oceniana była w oparciu o rozmowy z nauczycielem na temat przebiegu i toku obserwowanych lekcji, podczas którego uzyskuje się informacje zwrotne dotyczące realizacji celów lekcji, ewentualnie

⁵⁵ Badaniem w tych latach szkolnych objęto zrealizowane w tych okresach kontrole w zakresie, w roku szkolnym 2021/2022: Realizacji podstawy programowej; Wspomagania dydaktycznego; Przestrzegania oceniania wewnątrzszkolnego; Udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej; w roku szkolnym 2022/2023: Prawidłowości prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania; Działalności zespołów nauczycielskich; Efektywności i jakości prowadzonych zajęć rewalidacyjnych, korekcyjno-kompensacyjnych, dydaktyczno-wyrównawczych i logopedycznych; Prawidłowego i skutecznego wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesach edukacyjnych. W kontrolowanym okresie w Szkole nie realizowano, jak wskazał Dyrektor, kontroli doraźnych w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego.

⁵⁶ Analizą objęto m.in. zaplanowane na kontrolowane lata szkolne obserwacje dotyczące, w roku szkolnym 2021/2022: Sposobów dostosowania wymagań edukacyjnych do potrzeb i możliwości uczniów oraz uwzględniania zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów w procesie kształcenia; Komunikowania uczniom celów lekcji i wykorzystania czasu lekcji; Przestrzegania „Warunków i sposobu realizacji podstawy programowej” określonych w podstawie programowej; w roku szkolnym 2022/2023: Sposobów dostosowania wymagań edukacyjnych do potrzeb i możliwości uczniów oraz uwzględniania zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów w procesie kształcenia; Zgodności oceniania postępu uczniów z zasadami zapisanymi w statucie szkoły; Form i metod pracy stosowanych przez nauczycieli podczas lekcji.

⁵⁷ Podjęte w ww. okresie, a dotyczące, w roku szkolnym 2021/2022: Zmian w awansie zawodowym oraz wspierania w procesie awansu zawodowego; Procedur przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty; Rozwijania kompetencji w zakresie poprawy bezpieczeństwa, przeciwdziałania mowie nienawiści, hejtowi, agresji i hazardowi; w roku szkolnym 2022/2023: Szkoleń i warsztatów nauczycieli; Szkoleń Rady Pedagogicznej; Narad i szkoleń kadry kierowniczej; Działania rozwojowych.

⁵⁸ Odnoszące się m.in. do: zgodności wymagań edukacyjnych z podstawą programową; systematyczności zajęć; adekwatności dostosowań do indywidualnych potrzeb ucznia; zgodności działań z przepisami; przestrzegania oceniania wewnątrzszkolnego; orzeczeń dot. uczniów poradni psychologiczno-pedagogicznej; prawidłowości prowadzonej dokumentacji przebiegu nauczania; prawidłowości dokumentacji prowadzonej przez zespoły nauczycielskie; prawidłowości i skuteczności wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych.

przekazuje nauczycielowi uwagi dotyczące elementów, które mogą ulec zmianie. Dyrektor oczekuje od nauczyciela nowej propozycji przebiegu lekcji, także kolejnej obserwacji w wyznaczonym czasie, po której następuje ponowne omówienie lekcji. W objętych kontrolą latach, lekcje, zdaniem składającego wyjaśnienie, przebiegały prawidłowo, nie było uwag i nie zachodziła potrzeba dokonania ponownych obserwacji.

(akta kontroli str. 525)

2.4. Wyniki i wnioski ze sprawowanego w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 nadzoru pedagogicznego Dyrektor przedstawił Radzie Pedagogicznej, odpowiednio do ww. okresów nadzoru, 29 sierpnia 2022 r. oraz 23 czerwca 2023 r., z zachowaniem terminu ich przedstawienia temu organowi określone w § 24 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 423-431, 486-489, 501-508)

2.5. Przedstawione Radzie Pedagogicznej wyniki i wnioski ze sprawowanego w latach 2021/2022 i 2022/2023 nadzoru pedagogicznego odnosiły się do jakości nauczania i efektów kształcenia⁵⁹, jak również były adekwatne do ustaleń podejmowanych w ramach tego nadzoru działań i potrzeb szkoły. Zaplanowane na podstawie dokonanego nadzoru działania zaradcze (rekomendacje) miały na celu poprawę jakości nauczania oraz uzyskiwanych efektów kształcenia.

(akta kontroli str. 75-79, 402-415, 423-438)

Wnioski i zalecenia wskazane w sprawozdaniu Dyrektora ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2022/2023 miały formę uogólnionych opisów. Nie odnosiły się wprost do realizacji zaplanowanych na ten okres działań, ich zakresów oraz terminów. Wcześniejsze sprawozdanie, złożone za rok 2021/2022, sporządzono w odniesieniu do każdego z zaplanowanych zagadnień i form nadzoru.

Dyrektor wyjaśnił, że *wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru za rok szkolny 2022/2023 zostały napisane w punktach, które odnosiły się do planu nadzoru, jednak nie pokazywały wprost zależności między tematyką, a punktami*. Wyjaśniający wskazał dalej, że *po analizie doszedł do wniosku, że w kolejnych latach sprawozdanie z nadzoru pedagogicznego będzie redagowane w formie tabelarycznej, w odniesieniu do działań zawartych w planie nadzoru*.

(akta kontroli str. 75-79, 410-415, 423-430)

2.6. Rada Pedagogiczna ustaliła⁶⁰ na lata szkolne 2021/2022 i 2022/2023, na podstawie art. 70 ust. 1 pkt 6 Prawa oświatowego, sposoby wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, w celu doskonalenia pracy szkoły, odpowiednio 14 września 2021 r. oraz 15 września 2022 r.⁶¹. Ustalenie sposobu wykorzystania wniosków z tego nadzoru, odpowiednio za lata 2020/2021 i 2021/2022, odnosiło się m.in. do poprawy nauczania i efektów kształcenia, w tym doskonalenia procesów związanych z rozpoznawaniem i zaspokajaniem przez kadrę pedagogiczną indywidualnych możliwości i potrzeb uczniów⁶².

(akta kontroli str. 439-443, 526)

Z wyjaśnień Dyrektora dotyczących jego współpracy z Radą Pedagogiczną w zakresie wyników sprawowanego nadzoru pedagogicznego wynikało, że *w jej*

⁵⁹ Z uwzględnieniem m.in. kwestii kwalifikacji kadry pedagogicznej prowadzącej działalność dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą w klasach VI-VIII; prawidłowości rozpoznawania i zaspokajania przez kadrę pedagogiczną indywidualnych możliwości i potrzeb uczniów; uzyskiwanych wyników na egzaminie ósmoklasisty.

⁶⁰ W oparciu o stosowne uchwały.

⁶¹ Odpowiednio nr 5/2021/2022 oraz nr 10/2022/2023.

⁶² W odniesieniu m.in. do problematyki: oceny pracy uczniów przez nauczycieli oraz indywidualizowania pracy z uczniem w czasie lekcji (2021/2022); indywidualnego podejścia i szczególnej uważności w realizacji zadań dotyczących uczniów z Ukrainy (2022/2023).

ramach: wskazywał wynikające z tego nadzoru wnioski celem określenia w bieżącym roku szkolnym sposobów ich realizacji, wspierał inicjatywy nauczycieli, organizował dodatkowe zajęcia z języka polskiego oraz pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów z Ukrainy, prezentował Radzie wyniki dokonywanych w ramach nadzoru obserwacji zajęć.

(akta kontroli str. 526)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor realizował w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 zadania w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego, a podejmowane w tym zakresie działania odpowiadały założeniom zawartym w planach tego nadzoru i zmierzały do poprawy jakości nauczania. Dyrektor, w oparciu o zdiagnozowane potrzeby szkoły i rezultaty przeprowadzonych kontroli i obserwacji, terminowo przedstawiał Radzie Pedagogicznej wyniki sprawowanego nadzoru pedagogicznego i wnioski z niego wynikające. Analiza wyników egzaminów ósmoklasisty (w tym próbnych), a także zaplanowane i wdrożone przez Dyrektora działania w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego nie spowodowały jednak poprawy wyników osiąganych przez uczniów szkoły na egzaminach ósmoklasisty.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, uwzględniając działania podjęte przez Dyrektora w toku kontroli⁶³, wnosi o zapewnienie uczniom zajęć dodatkowych wynikających z opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

⁶³ Nieprawidłowości opisane w obszarze „Organizacja nadzoru pedagogicznego”, w pkt. 2 i 3 sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” miały miejsce w 2021 r. W kolejnym roku szkolnym działania te realizowano w sposób prawidłowy.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 3 listopada 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontrolerzy

Marcin Komorowicz
starszy inspektor kontroli państwowej

Dyrektor

z up. Artur Piglas
p.o. wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis

Marek Rozwalka
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis